

PLENUL CONSILIULUI CONCURENȚEI

DECIZIE

**Nr. APD-11/15-63
din 13.09.2019**

Chișinău

Plenul Consiliului Concurenței,
acționând în temeiul art. 41 al Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012 și
Hotărârii Parlamentului nr. 331 din 30 noiembrie 2018 privind numirea în funcție a
membrilor Plenului Consiliului Concurenței,
analizând raportul de investigație asupra cazului inițiat, prin Dispoziția
Plenului Consiliului Concurenței nr. 11 din 30.03.2015, la plângerea ÎCS „Net-
Connect Internet” SRL, referitor la semnele încălcării prevederilor art. 11 alin. (2)
lit. f) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 de către ÎM „Moldcell” SA și
materialele acumulate în cadrul investigației,

A CONSTATAT:

La data de 16.02.2015, întreprinderea ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a
depus la Consiliul Concurenței plângerea înregistrată cu nr. de intrare 255, având
ca obiect presupusa încălcare a Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012 de către
ÎM „Moldcell” SA.

Faptele reclamate de ÎCS „Net-Connect Internet” SRL au vizat achiziția
serviciul de terminare a apelurilor la puncte mobile în rețeaua ÎM „Moldcell” SA,
și anume refuzul de acordare ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a serviciului de
terminare a apelurilor de origine internațională.

În urma examinării plângerii, Plenul Consiliului Concurenței, în temeiul
art. 41 alin. (1) lit. f) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012, prin Dispoziția
nr. 11 din 30.03.2015 a inițiat o investigație având ca obiect presupusa încălcare a
prevederilor art. 11 alin. (2) lit. f) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 de
către ÎM „Moldcell” SA.

I. Părțile implicate

Reclamantul

Întreprinderea cu capital străin „Net-Connect Internet”, societate cu răspundere limitată (IDNO 1008600038125) a fost înființată în anul 2008 și a desfășurat activitatea în Republica Moldova ca un afiliat al „Net-Connect Internet” SRL, România. „Net-Connect Internet” SRL, România a fost înființată în anul 2000 și activează pe piața de comunicații electronice din România începând din anul 2003. Compania are capital 100% românesc și în ultimii ani s-a extins în țări precum: Bulgaria, Republica Moldova, Croația, Serbia, Turcia, Macedonia și Slovacia.

ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a fost autorizată de către Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (în continuare ANRCETI) ca furnizor de rețele și servicii de comunicații electronice începând cu 01.10.2008. Din acel moment, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a demarat procesul de interconectare cu operatorii locali de telefonie.

La data de 12.03.2016, prin Decizia nr. 36 a Consiliului de Administrație al ANRCETI a fost acceptată cesionarea licențelor de utilizare a resurselor limitate în scopul furnizării rețelelor și/sau serviciilor publice de comunicații electronice deținute de către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL către „Net-Connect Internet Communications” SRL, în baza contractului de cesiune încheiat între acestea.

La data de 02.08.2016, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a fost radiată din Registrul public al furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice prin Decizia nr. 111 a Consiliului de Administrație al ANRCETI, iar la data de 26.12.2017 a fost radiată și din Registrul de stat al persoanelor juridice.

Reclamatul

Întreprinderea mixtă „Moldcell”, societate pe acțiuni (IDNO 1002600046027), este furnizor de servicii și rețele de comunicații electronice, înregistrată în Registrul public al furnizorilor autorizați de ANRCETI sub nr. 04 la data de 29.09.2008.

Potrivit datelor din Registrul public al furnizorilor autorizați de ANRCETI, aceasta furnizează servicii de telefonie mobilă, servicii de telefonie fixă, servicii de transport apeluri, servicii de linii închiriate, servicii de transmisiuni de date, servicii de acces la Internet, servicii de programe audiovizuale.

II. Piața relevantă: piața relevantă a produsului și piața geografică relevantă

Piața relevantă a produsului

În conformitate cu art. 4 din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 (în

continuare Legea concurenței), piața relevantă a produsului cuprinde toate produsele considerate de consumatori ca interschimbabile sau substituibile datorită utilizării date acestora, datorită caracteristicilor fizice, funcționale și a prețului.

ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a reclamat refuzul prestării de către ÎM „Moldcell” SA a serviciului de terminare a apelurilor internaționale în rețeaua proprie de telefonie mobilă.

În cadrul analizelor efectuate pe piața de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie mobilă (Iterațiile I-IV în perioada 2010-2016)¹ ANRCETI a determinat piața relevantă a produsului ca fiind *„piața care cuprinde toate serviciile de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală mobilă furnizate la punctul de interconectare (POI). Aceste servicii constau în transportarea apelurilor de la POI către echipamentul terminal, indiferent de originea apelului, tehnologiile utilizate până la POI și numărul de transportatori până la POI”*.

În urma riscurilor identificate și a concluziilor ce au relevat din aceste analize, ANRCETI a impus anumite obligații speciale preventive față de furnizorii identificați cu putere semnificativă de piață (PSP), inclusiv obligații de negociere și asigurare a interconectării rețelelor în vederea acordării serviciilor de terminare a apelurilor indiferent de originea acestora.

Însă, în partea ce ține de serviciul de terminare a apelurilor internaționale, ANRCETI a revenit pe parcurs cu modificări, fiind acordate furnizorilor cu PSP dreptul de a trata diferit serviciul de terminare a apelurilor internaționale față de serviciul de terminare a apelurilor naționale. Iar într-un final, începând cu 12.08.2015, ANRCETI decide să retragă reglementarea tarifelor și relațiilor de interconectare în vederea terminării apelurilor internaționale. Prin urmare, relațiile de interconectare în vederea terminării apelurilor internaționale și tarifele pentru acestea au început să fie stabilite în condiții comerciale.²

Totodată, ce ține de terminarea apelurilor naționale, se precizează că la data de 27.06.2012, între ÎCS „Net-Connect Internet” SRL și ÎM „Moldcell” SA a fost semnat Acordul de interconectare indirectă prin care traficul național originat în rețeaua ÎCS „Net-Connect Internet” SRL putea fi terminat în rețeaua ÎM „Moldcell” SA prin furnizorul de tranzit „Moldtelecom” SA, astfel fiind asigurată terminația apelurilor naționale și tranzitarea apelurilor naționale în rețelele acestor doi furnizori.

Deși definiția dată de ANRCETI în ceea ce privește piața de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie mobilă include toate serviciile

¹ https://anrceti.md/files/u1/Analiza_piata_7_iteratia_4_final.pdf
https://anrceti.md/files/u1/Analiza_piata_7_iteratia_3.pdf
https://anrceti.md/files/u1/Analiza_piata_7_iteratia_2_final.pdf
https://anrceti.md/files/u1/Analiza_piata_7_final_15112010.pdf

² https://anrceti.md/files/u1/eza_recomandarilor_piata_3_si_7_iteratia_III_0.pdf

de terminare, indiferent de originea apelului, analiza de piață a ANRCETI luând în considerare 3 forme ale substituibilității (din puncte de vedere a ofertei, a cererii cu ridicata și cu amănuntul), totuși, în urma reglementărilor impuse pe parcurs, se atestă că nu există obligații față de furnizori în partea ce ține de acordarea serviciilor de terminare a apelurilor internaționale, iar pe partea serviciului de tranzitare și terminare a apelurilor naționale, având în vedere cazul dat, legătura între rețelele deținute de întreprinderile implicate în acest dosar a fost asigurată prin Acordul de interconectare din 27.06.2012.

Cu toate acestea, luând în considerare problema reclamată, și anume refuzul acordării serviciului de terminare a apelurilor internaționale de către ÎM „Moldcell” SA în propria rețea, piața relevantă a produsului va fi definită ca piața serviciilor de terminare a apelurilor internaționale în rețeaua de telefonie mobilă a ÎM „Moldcell” SA.

Piața geografică relevantă

Conform art. 4 din Legea concurenței, piața geografică relevantă se referă la zona în care întreprinderile sunt implicate în oferta sau cererea de pe piața relevantă a produsului, în care condițiile de concurență sunt suficient de omogene și care poate fi deosebită de zonele geografice învecinate prin condiții de concurență ce diferă în mod apreciabil.

În conformitate cu prevederile Legii comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007, ANRCETI identifică piețele relevante în domeniul comunicațiilor electronice. Pe piețele identificate, ANRCETI realizează periodic analize de piață, cu scopul determinării situației concurențiale.

În cadrul analizelor efectuate în perioada anilor 2010 – 2016 pe piața de terminare a apelurilor la puncte mobile în fiecare rețea publică de telefonie în cadrul a 4 iterații, ANRCETI a determinat faptul că fiecare rețea de telefonie mobilă reprezintă o piață aparte a terminării apelurilor în rețelele mobile, precum și faptul că limitele geografice ale fiecărei piețe individuale de terminare a apelurilor voce în rețelele mobile este teritoriul național.

Astfel, furnizarea rețelelor și serviciilor de către operatori este delimitată de aria în care pot fi utilizate frecvențele radio. Rețelele publice de telefonie mobilă sunt naționale ca întindere, arhitectura rețelei reflectând dimensiunea geografică a drepturilor de utilizare din licențe. Prin urmare, piața geografică relevantă este piața națională – teritoriul Republicii Moldova, determinată de acoperirea geografică a rețelei operate de ÎM „Moldcell” SA.

Având în vedere aspectele enunțate mai sus, în sensul cazului investigat, piața relevantă se definește ca *pieța serviciilor de terminare a apelurilor internaționale în rețeaua de telefonie mobilă a ÎM „Moldcell” SA pe teritoriul Republicii Moldova.*

Poziția dominantă

Art. 11 din Legea concurenței se aplică întreprinderilor care dețin o poziție dominantă pe una sau mai multe piețe relevante.

Conceptul de poziție dominantă este definit în art. 4 din Legea concurenței ca fiind *o poziție de putere economică de care beneficiază o întreprindere ce îi permite să împiedice menținerea unei concurențe efective pe o piață relevantă, acordându-i posibilitatea de a se comporta, în mare măsură, în mod independent față de concurenți, de clienții săi și, în ultimă instanță, față de consumatori.*

Totodată, în conformitate cu art. 10 alin. (4) din Legea concurenței *se prezumă până la proba contrară, că una sau mai multe întreprinderi se află în poziție dominantă pe o piață relevantă dacă cota ori cotele cumulate pe piața relevantă în cauză, înregistrate în perioada supusă analizei, depășesc 50%.*

Consiliul Concurenței, studiind rapoartele de analiză ale ANRCETI, a constatat următoarele.

Fiecare furnizor al unei rețele publice de telefonie mobilă oferă servicii de terminare a apelurilor în rețeaua sa pentru a asigura finalizarea apelurilor către utilizatorii săi.

Pentru fiecare piață de terminare a apelurilor voce într-o rețea individuală de telefonie există doar un singur furnizor pe piața relevantă. În cazul terminării apelurilor în rețelele individuale de telefonie mobilă, cota de piață a fiecărui furnizor de servicii și rețele mobile, activ la moment pe teritoriul Republicii Moldova, este de 100%. Practic, este imposibil pentru un alt furnizor decât cel care controlează accesul la abonați să poată termina apelurile către aceștia evitând serviciul furnizorului de rețea.

Totodată, în baza analizelor efectuate, ANRCETI consideră că există suficiente dovezi că fiecare furnizor are putere semnificativă pe piața terminării apelurilor în proprie rețea de telefonie mobilă, indiferent de originea acestora, iar barierele identificate pentru intrarea pe fiecare din aceste piețe individuale sunt insurmontabile.

Astfel, Consiliul Concurenței reține cele concluzionate de către ANRCETI ca fiind suficiente în a constata că, ÎM „Moldcell” SA deține o poziție dominantă pe *pieța serviciilor de terminare a apelurilor internaționale în rețeaua sa individuală de telefonie mobilă pe teritoriul Republicii Moldova.*

Perioada de timp supusă examinării

Perioada de timp supusă examinării cuprinde intervalul de timp 19.03.2011 – 31.12.2017.

III. Acte și fapte constatate

În plângerea adresată Consiliului Concurenței, ÎCS „Net-Connect Internet”

SRL a susținut că ÎM „Moldcell” SA a refuzat să-i acorde accesul la rețeaua sa de telefonie mobilă în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor provenite din rețelele operatorilor internaționali, tranzitate de către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL.

Așa cum a precizat reclamantul, modelul de afaceri al grupului „Net-Connect Internet” presupune înființarea unei entități juridice într-o anumită țară și autorizarea acesteia ca operator de servicii de comunicații electronice. Astfel, acesta poate solicita operatorilor locali interconectarea cu rețelele acestora în vederea terminării traficului originat în afara teritoriului țării respective la un anumit tarif, de obicei reglementat de către organul de reglementare din țara respectivă.

Astfel, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a dorit încheierea unui Acord de interconectare cu ÎM „Moldcell” SA, având ca obiect terminarea în rețeaua mobilă a acestuia a traficului de origine internațională. Totodată, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a precizat în plângere că, ÎM „Moldcell” SA era un potențial concurent, întrucât asigura la rândul său terminarea traficului de origine internațională și destinat rețelei sale mobile. ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a afirmat că acest serviciu este oferit de către ÎM „Moldcell” SA altor operatori internaționali, care nu au puncte de prezență în Republica Moldova, unii dintre ei, fiind clienți ai ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, ar putea achiziționa acest serviciu de la acesta, în condițiile în care reclamatul ar furniza ÎCS „Net-Connect Internet” SRL serviciile de interconectare solicitate. ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a considerat că în condițiile în care ÎM „Moldcell” SA refuză oferirea acestui serviciu, reclamatul face abuz de poziție dominantă.

Din documentele aflate la dosarul investigației rezultă că la data de 08.03.2011, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a solicitat ÎM „Moldcell” SA, prin notificarea nr. 1/123, prezentarea condițiilor tehnice și comerciale de interconectare în vederea încheierii unui Acord de interconectare. Prin cererea transmisă întreprinderii ÎM „Moldcell” SA, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a solicitat furnizarea următoarelor servicii:

- Servicii de terminație de trafic național - servicii care asigură transportarea și terminarea în rețeaua reclamatului a apelurilor / semnalelor inițiate în Republica Moldova.
- Servicii de origine de apel - servicii care asigură transportarea apelurilor / semnalelor inițiate de utilizatorii finali ai ÎM „Moldcell” SA și livrate altui Operator unde apelurile/semnalele vor fi terminate sau transferate unei alte părți.
- Servicii de terminație de trafic internațional - servicii care asigură transportarea și terminarea în rețeaua ÎM „Moldcell” SA a traficului inițiat în exteriorul Republicii Moldova.

Această solicitare a rămas fără răspuns din partea ÎM „Moldcell” SA.

ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a revenit, prin adresările depuse la ÎM „Moldcell” SA în data de 10.06.2011 și 27.09.2011 (adresarea nr. 002), prin care a insistat ca ÎM „Moldcell” SA să îi ofere draftul Acordului de interconectare indirectă, precum și condițiile tehnice și comerciale privind interconectarea în vederea terminării traficului internațional, punând accentul pe obligațiile ce îi revin din punct de vedere legal și atenționând ÎM „Moldcell” SA că a depășit termenul legal de prezentare a condițiilor tehnice și comerciale de interconectare.

ÎM „Moldcell” SA a răspuns la data de 30.09.2011, prin scrisoarea nr. 3669-09/11, precizând că condițiile tehnice și comerciale de interconectare sunt publicate pe pagina oficială web a ÎM „Moldcell” SA, menționând totodată faptul, că o precondiție în cazul unei interconectări directe, conform Ofertei de referință a ÎM „Moldcell” SA este ca volumul mediu lunar al traficului bidirecțional de interconectare indirectă, înregistrat între acest furnizor și furnizorul-solicitant pe parcursul ultimelor 3 luni să depășească 50 000 minute. Acesta a amintit ÎCS „Net-Connect Internet” SRL că, prin corespondența nr. 3643-09/11 din 23.09.2011, a fost propusă deja efectuarea interconectării indirecte.

Următoarea notificare a ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, cu nr. 005 din 04.10.2011 către ÎM „Moldcell” SA a primit răspuns, adresarea nr. 3826-10/11 din 28.10.2011, prin care ÎM „Moldcell” SA a explicat, repetat, procesul de interconectare indirectă, aducând în discuție condiția înregistrării unui volum mediu de trafic bidirecțional de 50 000 minute pe parcursul unei perioade de 3 luni.

Astfel, la data de 27.06.2012 a fost semnat Acordul de interconectare indirectă între ÎM „Moldcell” SA și ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, prin care traficul național originat în rețeaua ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, precum și cel inițiat în rețelele altor furnizori naționali putea fi terminat în rețeaua ÎM „Moldcell” SA, prin furnizorul de tranzit „Moldtelecom” SA.

Prin adresarea nr. 29/123 din 19.11.2012, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a solicitat din nou ÎM „Moldcell” SA condițiile tehnice și comerciale pentru interconectarea în vederea terminării traficului de origine internațională și destinat rețelei mobile a ÎM „Moldcell” SA.

ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a prezentat Consiliului Concurenței copia scrisorii nr. 01-SJ/136 din 11.02.2013 din partea ANRCETI către ÎM „Moldcell” SA și ÎCS „Net-Connect Internet” SRL. În respectiva scrisoare se relatează că la 07.02.2013, la sediul regulatorului în telecomunicații s-a desfășurat ședința referitor la soluționarea litigiului privind interconectarea în vederea terminării apelurilor de origine internațională în propria rețea, cu participarea reprezentanților ÎM „Moldcell” SA și ÎCS „Net-Connect Internet” SRL. În contextul aceluși litigiu, întru îndeplinirea obligațiilor de acces ce îi revin ÎM „Moldcell” SA, ANRCETI a solicitat părților amendarea Acordului de interconectare indirectă din 27.06.2012 și

completarea acestuia cu prevederi ce țin de condițiile tehnice și comerciale prin care se va oferi de către ÎM „Moldcell” SA interconectarea indirectă către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL (prin intermediul serviciilor de tranzit a „Moldtelecom” SA), astfel încât, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL să poată începe furnizarea serviciilor în termen de cel mult 15 zile lucrătoare de la data semnării amendamentelor la Acordul de interconectare indirectă, în vigoare din 27.06.2012.

Ca urmare a întrunirii, ÎM „Moldcell” SA a revenit către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, cu adresarea nr. 4636-02/13 din 27.02.2013, prin care invocă prevederile pct. 4 din Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 78 din 23.12.2010, care prevăd că furnizorul-ofertant poate lua în calcul *fezabilitatea furnizării accesului solicitat, ținând cont de capacitatea disponibilă* și că în situația dată asigurarea unui circuit separat pentru terminația directă a traficului internațional, prin intermediul ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, nu este fezabilă pentru ÎM „Moldcell” SA, dar și că la moment, furnizorii existenți asigură calitatea și cantitatea necesară pentru a presta servicii utilizatorilor finali ai ÎM „Moldcell” SA și nu apare necesitatea de atragere a altor furnizori în acest scop. Ca soluție, ÎM „Moldcell” SA a propus ca acest serviciu să fie oferit prin intermediul furnizorului de tranzit „Moldtelecom” SA.

Conform adresării nr. 01-SJ/253 din 07.03.2013 către ÎM „Moldcell” SA, ANRCETI, cu referire la adresarea nr. 4636-02/13 din 27.02.2013, a salutat faptul că ÎM „Moldcell” SA a căzut de acord să furnizeze servicii de interconectare indirectă către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, în vederea terminării apelurilor de origine internațională, ținând cont că Acordul de interconectare indirectă, în vigoare din 27.06.2012, prevedea expres necesitatea amendării acestuia în cazul *prestării terților serviciilor de terminație de apeluri internaționale de intrare în rețeaua celeilalte părți*. Astfel, ANRCETI a considerat necesar ca ÎM „Moldcell” SA să întreprindă măsurile corespunzătoare în vederea exercitării de către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a dreptului său legal și contractual [art. 668 alin. (3) din Codul civil]³ de a modifica Acordul, pentru asigurarea securității juridice în cadrul relațiilor de interconectare între părți.

În paralel, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a solicitat, prin adresarea nr. 40/136 din 21.03.2013, de la „Moldtelecom” SA implementarea acestui serviciu, pe baza confirmării ÎM „Moldcell” SA. „Moldtelecom” SA a refuzat furnizarea serviciului de tranzit pentru terminarea traficului internațional în rețeaua ÎM „Moldcell” SA, deoarece nu făcea obiectul Acordului de interconectare, semnat între „Moldtelecom” SA și ÎCS „Net-Connect Internet” SRL. Acest fapt se confirmă prin adresarea nr. 01-05-22/2847 din 08.04.2013, unde „Moldtelecom” SA menționează că era furnizorul de tranzit agreat de părți pentru terminarea de

³ Conform versiunii republicate a Codului civil în Monitorul Oficial nr. 66-75 din 01.03.2019, art. 668 alin. (3) se regăsește la art. 996

către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a traficului național în rețeaua ÎM „Moldcell” SA și că furnizorii autohtoni ce aveau intenția să presteze servicii de terminare a traficului internațional în rețeaua ÎM „Moldcell” SA, urmau să contacteze direct această companie.

Astfel, luând în considerare specificul și natura problemei investigate, în vederea acordării unor aprecieri corecte situației de fapt, Consiliul Concurenței a examinat actele ce reglementează domeniul comunicațiilor electronice, precum și analizele de piață efectuate de către ANRCETI.

În conformitate cu prevederile Legii comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007, ANRCETI identifică piețele relevante în domeniul comunicațiilor electronice. Pe piețele identificate, ANRCETI realizează periodic analize de piață, cu scopul determinării situației concurențiale pe aceste piețe. Dacă în urma analizelor realizate se constată că, pe respectivele piețe nu există concurență efectivă, ANRCETI identifică furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice cu putere semnificativă și impune acestora una sau mai multe obligații preventive.

Precizăm în acest sens, că ANRCETI a analizat evoluțiile înregistrate la nivelul sectorului comunicațiilor electronice din Republica Moldova, în perioada anilor 2010 – 2016, pe piața de terminare a apelurilor la puncte mobile în fiecare rețea publică de telefonie în cadrul a patru iterații, în vederea îndeplinirii atribuțiilor de definire și analiză a piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice din Republica Moldova susceptibile de a fi reglementate ex-ante.

Așa cum a fost precizat în capitolul II „Piața relevantă” din prezenta Decizie, ANRCETI, în cadrul analizelor efectuate pe piața de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie mobilă în perioada anilor 2010-2016, a determinat piața relevantă a produsului ca fiind *„piața care cuprinde toate serviciile de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală mobilă furnizate la punctul de interconectare (POI). Aceste servicii constau în transportarea apelurilor de la POI către echipamentul terminal, **indiferent de originea apelului**, tehnologiile utilizate până la POI și numărul de transportatori până la POI”*.

Astfel, regulatorul a menținut aceeași definiție a pieței produsului până în prezent, apreciind că toate serviciile de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie mobilă, fără a face distincție în funcție de originea acestor apeluri, constituie aceeași piață a produsului.

Totodată, analizele acestei piețe a relevat faptul că fiecare operator are putere semnificativă pe piața terminării apelurilor în proprie rețea de telefonie mobilă, iar rețelele operate și furnizate de fiecare din furnizorii mobili existenți pe piață în vederea terminării apelurilor – ÎM „Orange Moldova” SA, ÎM „Moldcell” SA și „Moldtelecom” SA – reprezintă piețe distincte ale produsului.

Prin urmare, cu referire la speța dată, menționăm că în sarcina ÎM

„Moldcell” SA au fost aplicate pe parcurs obligații speciale preventive în dependență de problemele și riscurile concurențiale identificate pe piața analizată de către ANRCETI.

Obligații de negociere și asigurare a interconectării; terminarea apelurilor fără a face distincție în funcție de originea acestora (2010)

În urma analizei efectuate în cadrul Iterației I, cu publicarea raportului de analiză la data de 15.11.2010, ANRCETI a concluzionat că cei 3 furnizori de pe piața serviciilor de telefonie mobilă: ÎM „Orange Moldova” SA, ÎM „Moldcell” SA și „Moldtelecom” SA dețin putere semnificativă pe piețele de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie mobilă și a identificat obligații specifice preventive ce s-au propus a fi impuse acestor furnizori în scopul prevenirii utilizării puterii de piață a acestora în detrimentul concurenței.

La data de 23.12.2010, având în vedere Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 55 din 18.11.2010 privind desemnarea cu putere semnificativă pe piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie mobilă, prin Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 78 ANRCETI a impus în sarcina ÎM „Moldcell” SA o serie de obligații speciale preventive.

Printre aceste obligații, cu relevanță la obiectul cauzei, se enumeră:

„Pct. 1 S.A. „Moldcell”, în continuare furnizorul-ofertant, are obligația, în termenele și condițiile specificate în Regulamentul cu privire la interconectare, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției nr. 12 din 31.01.2009, în continuare Regulament, și conform prezentelor obligații să ofere interconectare directă, în cazul atingerii nivelului mediu de trafic bidirecțional specificat în p.12 din Regulament, oricărui furnizor ce solicită, în continuare furnizor-solicitant, interconectare directă în scopul terminării apelurilor în rețeaua de telefonie mobilă operată de Furnizorul-ofertant.

Pct. 2 Furnizorul-ofertant va asigura interconectarea rețelei de telefonie mobilă pe care o operează, în vederea terminării apelurilor, în măsura în care solicitările sunt rezonabile.

Pct. 3 Furnizorul-ofertant va oferi furnizorului-solicitant serviciul de terminare în propria rețea mobilă a oricărui apel, indiferent dacă este inițiat în propria rețea a furnizorului-solicitant sau în rețeaua unui alt furnizor, sau în rețeaua unui furnizor străin.

Pct. 4 Furnizorul-ofertant va asigura interconectarea rețelei proprii de telefonie mobilă în vederea terminării apelurilor în această rețea, în măsura în care solicitările sunt rezonabile, luând în considerare fezabilitatea furnizării accesului solicitat, ținând cont de capacitatea disponibilă și necesitatea asigurării securității rețelelor, serviciilor și a personalului.”

În partea ce ține de interconectarea directă, pct. 12 din Regulamentul cu

privire la interconectare aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 12 din 31.01.2009, prevede obligația ÎM „Moldcell” SA de a negocia un Acord de interconectare directă doar la atingerea nivelului mediu de trafic bidirecțional de 50 000 minute, pe parcursul ultimelor 3 luni.

Prin scrisoarea nr. 8199-03/15 din 03.03.2015 către Consiliul Concurenței, ÎM „Moldcell” SA a prezentat *Extrasul din sistemul de raportare cu privire la traficul voce de intrare și ieșire între rețelele ÎM „Moldcell” SA și ÎCS „Net-Connect Internet” SRL*, pentru perioada iunie 2012 – decembrie 2014, care denotă faptul, că de la, și către șirul de numere ce aparțin ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a fost înregistrat o cantitate foarte mică de trafic, pentru întreaga perioadă menționată mai sus fiind efectuate apeluri în total de 3,8 minute.

Prin urmare, ÎM „Moldcell” SA nu era obligată să încheie un Acord de interconectare directă, soluția propusă și agreată de către ÎM „Moldcell” SA în cazul de față, cu luarea în calcul a fezabilității furnizării accesului solicitat, fiind realizarea unei interconectări indirecte, fapt precizat de către ÎM „Moldcell” SA în scrisoarea nr. 8199-03/15 din 03.03.2015.

În continuare, obligația preventivă impusă față de ÎM „Moldcell” SA privind asigurarea interconectării în vederea terminării apelurilor indiferent de originea acestora, în speță fiind vorba de apelurile inițiate în exteriorul Republicii Moldova, era condiționată de posibilitatea furnizorului-ofertant - ÎM „Moldcell” SA, de a trata unele cereri de interconectare prin prisma măsurii în care aceste cereri erau rezonabile și fezabile pentru acesta. Totodată, conform celor punctate mai sus, ÎM „Moldcell” SA era în drept să țină cont de siguranța rețelelor, precum și să invoce limite de capacitate.

Toate aceste măsuri susțin faptul că interconectarea rețelelor în vederea terminării apelurilor poartă anumite riscuri, cu precădere suportate de către furnizorul-ofertant, iar obligația de a accepta cererile de interconectare și de a încheia Acorduri de interconectare se impune pe de o parte, cu luarea în considerare a măsurii în care aceste cereri nu duc atingere intereselor comerciale ale furnizorului-ofertant.

Mai mult de atât, art. 47 alin. (1) lit. b) din Legea comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007 prevede că *„Pentru a asigura furnizarea serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului, orice furnizor are obligația, la solicitarea unui furnizor autorizat în condițiile legii, de a negocia, conform termenelor și condițiilor impuse de Agenție, un Acord de interconectare cu solicitantul în cauză în vederea furnizării serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului, inclusiv a serviciilor de comunicații electronice accesibile utilizatorilor prin intermediul unei alte rețele publice de comunicații electronice, interconectată cu rețeaua oricăreia dintre părți.”*⁴

⁴ Anterior versiunii republicate a Legii comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007 cu modificările și

Astfel, legiuitorul a instituit obligația de a negocia un Acord de interconectare conform termenelor și condițiilor impuse de ANRCETI, nu și de a încheia un Acord de interconectare cu orice furnizor-solicitant.

Începutul perioadei de tranziție către dereglementarea serviciului de terminare a apelurilor internaționale (2012-2013)

La data de 16.10.2012, ANRCETI a venit cu modificări în ceea ce ține de reglementarea tarifelor privind terminarea apelurilor internaționale în rețelele de telefonie mobilă. În partea ce ține de ÎM „Moldcell” SA, prin Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 59, ANRCETI a modificat punctul 35 din Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 78 din 23.12.2010 care se referea la faptul că:

„Stabilirea prețurilor orientate la costul LRIC (n.r. Long-Run Incremental Cost) pentru terminarea apelurilor în rețeaua mobilă și excluderea discriminării prin preț a apelurilor în funcție de origine va fi efectuată gradual, într-o perioadă de tranziție ce se va finaliza până la 31.12.2013.”

și l-a completat cu textul:

“Prețurile pentru terminarea apelurilor cu origine internațională, aplicabile până la data de 31.12.2016, se stabilesc de furnizorul ofertant de sine stătător, în condițiile pieței. Dacă până la data de 31.12.2015 furnizorul ofertant nu va anunța măsurile sale tarifare cu caracter obligatoriu privind orientarea la costul LRIC a terminării apelurilor date aplicabile după 31.12.2016, furnizorul ofertant va fi obligat, conform hotărârii ANRCETI, să ajusteze prețurile în 4 etape a câte jumătate de an, cu începere din 01.01.2017. La finalizarea etapelor date, furnizorul ofertant va fi obligat să adopte o tratare tarifară echivalentă a apelurilor terminate în propria rețea, indiferent de originea apelurilor. Se consideră apeluri cu origine națională dacă acestea sunt inițiate la numere din Planul Național de Numerotare.”

Astfel, ANRCETI a acordat libertate de acțiune furnizorilor, implicit ÎM „Moldcell” SA, în a-și stabili de sine stătător tarifele pentru serviciile de terminare a apelurilor internaționale în propria rețea până la data de 31.12.2016, fapt ce presupunea că furnizorul-ofertant va acorda respectivul serviciu la tarife stabilite în condiții de piață, menținând totuși obligația de negociere.

În continuare, la 16.08.2013, ANRCETI, prin Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 33, a revenit cu următoarele modificări la Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 78 din 23.12.2010:

„Pentru stabilirea modului de interpretare a unor prevederi în sensul pct. 3 și al pct. 35 din anexa la Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 78 din 23 decembrie 2010 „Cu privire la impunerea obligațiilor speciale

preventive S.A. „Moldcell” în legătură cu puterea sa semnificativă pe piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie mobilă”, cu modificările și completările ulterioare, se înțelege, cu caracter tranzitoriu că, până la data stabilirii tarifelor fundamentate în funcție de costuri pentru serviciul de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor de origine internațională, cererea unui furnizor-solicitant de acceptare a apelurilor de origine internațională, tranzitate de către acest furnizor-solicitant, se realizează de către furnizorul-ofertant exclusiv potrivit principiilor libertății contractuale și negocierii cu bună-credință a condițiilor tehnice și comerciale ale acestora.”

Astfel, prin modificările inițiate în partea ce ține de serviciul de terminare a apelurilor internaționale, ANRCETI a exclus obligația impusă față de ÎM „Moldcell” SA de a negocia acordarea acestui serviciu până la stabilirea de către ANRCETI a obligației de fundamentare a tarifelor la serviciul de terminarea apelurilor internaționale în rețelele de telefonie mobilă în funcție de costuri.

Prin urmare, pentru o perioadă, negocierea și încheierea unui Acord în vederea terminării traficului internațional a devenit un drept, și nu o obligație a furnizorului ofertant.

Dereglementarea serviciului de terminare a apelurilor internaționale

În august 2015, ținând cont de concluziile din Analiza pieței de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie mobilă (Iterația III), ANRCETI, prin Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 42 din 12.08.2015, a modificat și completat Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 78 din 23.12.2010.

În acest context, pct. 3 al obligațiilor speciale preventive a fost modificat și expus în următoarea redacție: *„3. Furnizorul-ofertant va oferi furnizorului-solicitant serviciul de terminare în propria rețea mobilă a apelurilor inițiate în propria rețea a furnizorului-solicitant. De asemenea, furnizorul-ofertant va oferi serviciul de terminare în propria rețea mobilă a apelurilor voce naționale inițiate în propria rețea a unui alt furnizor și tranzitate de furnizor-solicitant în cazul realizării interconectării indirecte în conformitate cu prevederile Regulamentului de Interconectare.”*

Astfel, prin modificările aduse pct. 3 din Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 78 din 23.12.2010 s-a exclus prevederea ce se referea la asigurarea terminării de către ÎM „Moldcell” SA, în propria rețea mobilă, a apelurilor inițiate în exteriorul Republicii Moldova, fiind menținută obligația în partea ce ține de terminarea apelurilor naționale inițiate în propria rețea a furnizorului solicitant, precum și a celor inițiate în rețelele altor furnizori naționali și tranzitate de către furnizorul-solicitant.

Reamintim că, prin încheierea Acordului de interconectare indirectă din 27.06.2012, ÎM „Moldcell” SA a asigurat către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL,

furnizarea serviciului de terminare a apelurilor naționale, inițiate în rețeaua ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, cât și a apelurilor inițiate în rețelele altor operatori naționali, astfel fiindu-i asigurat reclamantului și accesul pe piața de tranzit a apelurilor naționale.

Ca urmare a ultimei analize pe piața de terminare a apelurilor voce în rețelele proprii de telefonie mobilă (Iterația IV) efectuată în 2016, ANRCETI, la data de 29.12.2016, a adoptat Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 38, prin care a menținut obligațiile speciale preventive impuse în sarcina ÎM „Moldcell” SA, prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 78 din 23.12.2010, cu modificările și completările ulterioare.

Așa cum s-a menționat în documentul „Sinteza recomandărilor” la proiectele „Analiza pieței de terminare a apelurilor voce în rețelele proprii de telefonie mobilă” și „Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI cu privire la măsurile de reglementare preventivă a pieței de terminare a apelurilor voce în rețelele proprii de telefonie mobile” ANRCETI, *„bazându-se pe considerentul oportunității măsurii (ținând cont de raportul dintre beneficiul scontat și impactul potențial), a decis prin hotărârile sale nr. 42-44 din 12.08.2015 retragerea măsurii de reglementare a serviciilor de terminare în rețele mobile naționale a apelurilor internaționale. Respectiv, încheierea relațiilor de interconectare în vederea terminării în rețele mobile a apelurilor internaționale sunt în funcție de negocierea acordului dintre părțile implicate.”*

Deci, și până în prezent, terminarea apelurilor internaționale în rețelele de telefonie mobilă nu este reglementată de către ANRCETI.

Pe de altă parte, urmărind evoluția reglementărilor din domeniul comunicațiilor electronice, precum și acțiunile întreprinse de către ÎM „Moldcell” SA vizavi de ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, în vederea respectării reglementărilor instituite de către ANRCETI, reclamatul și-a respectat obligațiile prin încheierea Acordului de interconectare indirectă din 27.06.2012. În cazul în care ÎCS „Net-Connect Internet” SRL ar fi deservit o bază de abonați la servicii de telefonie fixă/mobilă, prestarea serviciilor către aceștia nu ar fi fost afectată. Totodată, nici intrarea ÎCS „Net-Connect Internet” SRL pe piața serviciilor de tranzit comutat al apelurilor voce naționale nu a fost îngrădită.

Poziția Consiliului Concurenței pe piața analizată

În principal, legislația concurenței se bazează pe instrumentul *ex-post* de intervenție în cadrul piețelor.

Așa cum prevede art. 34 alin. (5) al Legii concurenței *„colaborarea dintre Consiliul Concurenței și alte autorități de reglementare se efectuează conform delimitării de funcții și atribuții date prin lege pe baza următorului principiu: organele de reglementare acționează ex-ante (anterior) în sectorul reglementat,*

iar Consiliul Concurenței acționează ex-post (ulterior) pentru asigurarea concurenței, aplicând legislația concurențială asupra tuturor relațiilor din economia națională ce cad sub incidența prezentei legi.”

În cazul dat, ANRCETI este autoritatea care a intervenit ex-ante pe piața terminării apelurilor voce în rețeaua proprie de telefonie mobilă, prin impunere de obligații și măsuri preventive speciale furnizorului cu putere semnificativă de piață, în vederea contracarării riscurilor și problemelor concurențiale determinate la nivelul acestei piețe.

Totuși, o poziția dominantă a ÎM „Moldcell” SA pe piața serviciilor de terminare a apelurilor voce internaționale în propria rețea de telefonie mobilă, stabilită conform Legii concurenței, determină anumite obligații de comportament al acesteia pe piața relevantă, față de concurenți și implicit față de consumatori.

Astfel, legalitatea acțiunilor reclamatului trebuie să fie analizată prin prisma prevederilor Legii concurenței, și anume a prevederilor art. 11 din Lege, în corelație cu prevederile instituite prin actele normative din domeniul comunicațiilor electronice și tehnologiei informației.

În fapt, nu orice refuz poate fi o încălcare a Legii concurenței, ci un refuz neîntemeiat de a aproviziona (contracta / furniza) - acțiune interzisă de prevederile art. 11 alin. (2) lit. f) din Legea concurenței.

Noțiunea de „refuz neîntemeiat de a aproviziona” acoperă o serie largă de practici, printre care și refuzul neîntemeiat de a acorda accesul la o rețea esențială, termenul de rețea esențială echivalând în cazul de față cu input / facilitate esențială.

Refuzul neîntemeiat de a aproviziona / furniza se consideră drept încălcare în cazul în care întreprinderea dominantă intră în concurență pe piața din aval cu acea întreprindere pe care refuză neîntemeiat să o aprovizioneze.

Există trei condiții esențiale care trebuie întrunite cumulativ pentru a constata încălcarea prevederilor art. 11 alin. (2) lit. f) din Legea concurenței prin refuzul neîntemeiat de a aproviziona (de a furniza un serviciu / de a contracta cu anumiți furnizori):

1) refuzul se referă la un produs care este necesar în mod obiectiv pentru a putea intra în concurență în mod eficace pe o piață din aval. Această condiție se consideră îndeplinită dacă produsul refuzat (factorul de producție) este indispensabil, adică nu există nici un substituent actual sau potențial pe care s-ar putea baza concurenții de pe piața din aval pentru a concura;

2) este probabil ca refuzul să ducă la eliminarea concurenței efective pe piața din aval;

3) este probabil ca refuzul să aducă prejudicii consumatorilor.

În prestarea serviciilor de telefonie, furnizorii nu individualizează terminarea apelurilor ca un serviciu separat. Astfel, abonații contractează serviciile de telefonie nu doar pentru a fi apelați sau pentru a apela alți abonați din aceeași rețea,

ci inclusiv să realizeze convorbiri telefonice cu abonați din diverse rețele, iar pentru asta furnizorii au nevoie să încheie Acorduri de interconectare între ei în vederea asigurării conectivității între un număr cât mai ridicat de utilizatori finali. Furnizorul care nu reușește să asigure conectivitatea între utilizatorii săi și cei ai altor furnizori (de obicei cei mai mari sau principali furnizori) va fi mai puțin competitiv ajungând, în final, să-și piardă baza de clienți. Astfel, în vederea furnizării unor servicii complete abonaților proprii, interconectarea rețelelor reprezintă o necesitate și, din punct de vedere ai furnizorilor, necesitatea de a achiziționa servicii de terminare a apelurilor în alte rețele este determinată în mod direct și nemijlocit de cererea de la nivelul pieței cu amănuntul pentru servicii de apeluri către puncte fixe și mobile.

Prin urmare, terminarea apelurilor în principalele rețele de telefonie publice reprezintă un factor de producție necesar pentru o întreprindere care dorește să intre sau să se mențină pe piețele cu amănuntul. Or, tocmai caracterul indispensabil al acestui serviciu (pentru care nu există substituent posibil) transformă accesul la serviciul de terminare a apelurilor în acces acordat la o facilitate esențială. Piața serviciilor de terminare a apelurilor este o piață cu ridicata și reprezintă un input indispensabil, atât pentru furnizarea de servicii de telefonie mobilă pe piețele cu amănuntul, cât și pentru furnizarea unor servicii pe piețele cu amănuntul de telefonie fixă, precum și de servicii cu ridicata, cum ar fi bunăoară piața de tranzit de apeluri.

Totodată, furnizorul rețelei este unica entitate care poate controla punctele terminale din acea rețea, fiind singurul care poate termina apelurile către un utilizator final conectat la rețeaua respectivă. Drept care, serviciul de terminare a apelurilor este un input esențial nu doar pentru furnizarea de servicii de telefonie pe piețele cu amănuntul, dar și pentru furnizarea unor servicii pe piețe de gros (cu ridicata) cum ar fi piața serviciului de tranzit comutat al apelurilor în rețelele publice de telefonie.

După cum a menționat ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, în plângerea depusă la Consiliul Concurenței, modelul de activitate al acestuia și al grupului din care a făcut parte, presupune intermedierea terminării apelurilor internaționale în rețelele de telefonie publice. Prin urmare, pretențiile ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, față de ÎM „Moldcell” SA, vizau replicarea serviciului deja oferit de către acesta, și anume obținerea serviciului de terminare în vederea tranzitării și terminării apelurilor internaționale în rețeaua de telefonie mobilă a ÎM „Moldcell” SA.

Așa cum s-a precizat mai sus, terminarea apelurilor în principalele rețele de telefonie publice reprezintă un factor de producție necesar pentru o întreprindere care dorește să intre sau să se mențină pe piețele cu amănuntul. În cazul de față, avalul pieței serviciului de terminare a apelurilor este determinat de prestarea

serviciilor de telefonie cu amănuntul către utilizatorii finali.

Chiar și în ipoteza în care ÎCS „Net-Connect Internet” SRL ar fi pretins interconectarea rețelei proprii de telefonie cu rețeaua de telefonie mobilă a ÎM „Moldcell” SA în vederea furnizării de servicii de telefonie cu amănuntul, acest fapt a fost asigurat prin încheierea Acordului de interconectare indirectă din 27.06.2012, prin care a fost oferit ÎCS „Net-Connect Internet” SRL serviciul de terminare în rețeaua ÎM „Moldcell” SA, atât a apelurilor inițiate în rețeaua ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, cât și a celor inițiate în rețelele altor furnizori naționali.

Această situație nu se regăsește în cazul de față, întrucât reclamantul nu a pretins în a-și dezvolta propria rețea de telefonie, implicit nu a intenționat să intre sau să se mențină pe piața cu amănuntul, ci a urmărit doar intrarea pe piața serviciilor de tranzit comutat al apelurilor, în speță a apelurilor internaționale.

Totodată, serviciul de terminare a apelurilor este un factor de producție și pentru furnizarea serviciului de tranzit comutat al apelurilor în rețelele publice de telefonie. În cazul dat, anume piața serviciului de tranzit comutat al apelurilor reprezintă avalul pieței serviciului de terminare a apelurilor.

În fapt, prin oferirea posibilității de terminare a apelurilor inițiate și în rețelele de telefonie a altor furnizori naționali, accesul ÎCS „Net-Connect Internet” SRL pe piața serviciului de tranzit comutat al apelurilor naționale a fost asigurat de către ÎM „Moldcell” SA.

Necesitatea obținerii de către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a serviciului de terminare a apelurilor internaționale în rețeaua de telefonie mobilă a ÎM „Moldcell” SA rezulta doar din stabilirea și / sau menținerea relațiilor comerciale stabilite cu alți furnizori, care erau clienți ai ÎCS „Net-Connect Internet” SRL și implicit puteau fi consumatori ai serviciului de terminare a apelurilor în rețeaua de telefonie individuală a ÎM „Moldcell” SA.

Scopul principal al art. 11 din Legea concurenței și a legislației concurențiale în general este de a preveni denaturările concurenței în vederea promovării intereselor legitime ale consumatorilor, nu de a proteja poziția concurenților.

În acceptul că legislația concurențială, în anumite situații, impune întreprinderilor dominante obligația de a furniza, această obligație trebuie limitată corespunzător și invocată doar atunci când un refuz neîntemeiat ar fi, în mod clar, în detrimentul concurenței, implicit al bunăstării consumatorilor.

Impactul probabil al unui refuz neîntemeiat de a aproviziona asupra bunăstării consumatorilor poate apărea atunci când concurenții pe care întreprinderea dominantă îi exclude sunt împiedicați să aducă pe piață produse inovatoare și/sau atunci când este probabil să fie frânată continuarea unei activități de inovare.

În cazul prezentei investigații nu s-au reținut careva probe care să

demonstreze că ÎCS „Net-Connect Internet” SRL nu s-ar fi limitat doar la reproducerea serviciului deja oferit de către ÎM „Moldcell” SA și că a intenționat să producă servicii noi sau îmbunătățite.

De asemenea, un refuz neîntemeiat de a aproviziona / furniza poate aduce prejudicii consumatorilor atunci când prețul de pe piața din amonte este reglementat, prețul pe piața din aval nu este reglementat, iar întreprinderea dominantă, prin excluderea concurenților de pe piața din aval ca urmare a unui refuz neîntemeiat de a aproviziona, poate obține un profit mai mare pe piața nereglementată din aval, decât dacă nu ar fi acționat în acest fel.

Aici se reține faptul că, prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 78 din 23.12.2010, în sarcina ÎM „Moldcell” SA – furnizor desemnat cu PSP pe piața terminării apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie mobilă, au fost impuse obligații speciale preventive, printre care și asigurarea terminării în propria rețea mobilă a oricărui apel, indiferent de originea acestuia. Însă, ANRCETI a stabilit prețuri maxime să fie percepute doar pentru acordarea serviciului de terminare a apelurilor naționale în propriile rețele de telefonie mobilă, nu și pentru apelurile internaționale.

De asemenea, până în prezent nu au fost stabilite careva reglementări ce ar viza nivelul tarifelor de terminare a apelurilor internaționale în rețele de telefonie individuale. Astfel, furnizorul-ofertant, în cazul dat ÎM „Moldcell” SA, fiind în posibilitate să comercializeze serviciul de pe piața din amonte la un preț nereglementat, stabilit în condiții de piață.

Chiar dacă ÎM „Moldcell” SA nu concurează în avalul pieței serviciului de terminare a apelurilor internaționale în propria rețea de telefonie mobilă, totuși aceasta poate determina dimensiunea pieței de terminare, de exemplu prin menținerea și protejarea legăturilor de interconectare directă cu transportatorii internaționali. Pentru a evalua dacă un refuz neîntemeiat de furnizare ar fi adus un prejudiciu consumatorilor este necesar ca scopul general urmărit de ÎM „Moldcell” SA să fi fost menținerea nivelului de venituri generat în urma practicării unor tarife mai mari pe piața din aval față de cele practicate pe piața din amonte.

Aici, important de menționat este faptul că, deși tariful practicat de ÎM „Moldcell” SA pe piața din amonte nu este reglementat, aceasta a oferit și oferă serviciul respectiv cu respectarea principiului de nediscriminare, în aceleași condiții și la același nivel tuturor partenerilor existenți. Ori acest caz demonstrează faptul că, ÎM „Moldcell” SA nici nu ar fi în posibilitate să obțină un profit mai mare prin exploatarea condițiilor de pe piața din aval, prețul practicat fiind același și pentru partenerii participanți la piața de tranzit comutat al apelurilor internaționale către rețeaua mobilă a ÎM „Moldcell” SA.

Prin urmare, nu se reține nici faptul că ÎM „Moldcell” SA ar fi avut un interes de menținere și consolidare a dimensiunii valorice a pieței din amonte prin

limitarea accesului ÎCS „Net-Connect Internet” SRL la piața din aval.

Totodată, acțiunea reclamată și circumstanțele în care aceasta a fost săvârșită, nu sunt de natură să afecteze piața cu amănuntul - piața serviciilor de telefonie fixă / mobilă. Nu a fost limitată nici posibilitatea consumatorilor finali de alegere, întrucât nu s-a determinat o blocare a intrării pe piața cu amănuntul de către ÎM „Moldcell” SA.

Astfel, în vederea calificării acțiunii reclamate prin prisma îndeplinirii condițiilor instituite de legislația concurențială se concluzionează următoarele.

Deși serviciul de terminare a apelurilor internaționale în rețeaua individuală de telefonie mobilă a ÎM „Moldcell” SA a reprezentat un serviciu necesar întreprinderii ÎCS „Net-Connect Internet” SRL de a intra pe piața din aval - piața de tranzit a apelurilor internaționale către rețeaua mobilă a ÎM „Moldcell” SA, iar neacordarea acestui serviciu presupune că ÎCS „Net-Connect Internet” SRL ar fi fost în imposibilitate să concureze pe aceasta piață, în măsura în care era nevoit să procure acest serviciu de la terțe persoane, totuși nu s-a atestat că prin această acțiune s-ar fi adus prejudicii consumatorilor.

Din informațiile acumulate la dosar, se atestă faptul că ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a urmărit doar replicarea serviciului deja oferit de către ÎM „Moldcell” SA, fără a fi demonstrată intenția de a aduce pe piață produse inovatoare sau posibilitatea să fi fost frânată sau inhibată activitatea de inovare a ÎCS „Net-Connect Internet” SRL.

Astfel, nu s-a determinat îndeplinirea cumulativă a celor 3 condiții obligatorii pentru a califica neacordarea serviciului de terminare a apelurilor internaționale în propria rețea de telefonie mobilă de către ÎM „Moldcell” SA ca fiind un refuz neîntemeiat de aprovizionare / furnizare – acțiune interzisă de prevederile art. 11 alin. (2) lit. f) din Legea concurenței.

Totodată, furnizorul ce acordă serviciul de terminare a apelurilor internaționale este direct responsabil de calitatea serviciilor prestate propriilor abonați, precum și direct interesat de a fi interconectat cu cât mai mulți operatori naționali / internaționali. De asemenea, acesta suportă în totalitate și riscurile asociate interconectărilor, iar neacordarea serviciului respectiv, ar fi în detrimentul propriei activități, implicit în detrimentul propriilor abonați.

Reiterăm faptul că, scopul legislației concurențiale, în general, este de a preveni denaturările concurenței, nu de a proteja poziția concurenților.

Existența unei obligații de furnizare — chiar și în schimbul unei remunerații echitabile — poate reduce motivația întreprinderilor de a investi și de a inova, lucru care ar fi în detrimentul consumatorilor. Faptul de a ști că poate avea o obligație de a aproviziona împotriva propriei voințe poate determina întreprinderea dominantă să nu investească, sau să investească mai puțin, în activitatea respectivă. De asemenea, concurenții pot fi tentați să profite gratuit de investițiile efectuate de

întreprinderea dominantă în loc să investească ei înșiși. Niciuna dintre aceste consecințe nu ar fi în interesul consumatorilor.

Astfel, obligarea ÎM „Moldcell” SA de a furniza serviciul de terminare a apelurilor internaționale, având în vedere aspectele de mai sus, este de natură să aducă, până la urmă, prejudicii consumatorilor finali.

Subiectul terminării apelurilor internaționale în instanțele de judecată

Important de menționat este și faptul că, terminarea apelurilor internaționale în rețelele de telefonie publice au fost subiectul mai multor acțiuni înaintate în instanțele naționale de judecată.

Cu relevanță la cazul dat, menționăm cauza „Moldtelecom” SA împotriva ANRTI (ANRCETI). Prin Hotărârea Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 14.12.2007 și prin Decizia Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 19.03.2008, ANRTI (în prezent ANRCETI) a fost obligată să nu întreprindă careva acțiuni de intervenție în raporturile dintre „Moldtelecom” SA, operatorii din exteriorul Republicii Moldova și cei rezidenți, prin stabilirea și/sau impunerea unor rate pentru terminația traficului internațional inițiat în rețeaua unui operator din exteriorul Republicii Moldova și care are ca destinație rețeaua publică de telefonie fixă a „Moldtelecom” SA.

În cauza „Net-Connect Internet Communications” SRL împotriva „Moldtelecom” SA, Colegiul Civil al Curții de Apel Chișinău, în Decizia din 19.04.2018⁵, a admis că obligarea „Moldtelecom” SA de a încheia un contract cu „Net-Connect Internet Communications” SRL având ca obiect terminația traficului de origine internațională, ce are ca destinație rețelele de telefonie fixă a „Moldtelecom” SA, este una neîntemeiată și nu are suport juridic. Tot aici, instanța de apel a menționat că *„asigurarea conectivității între utilizatorii finali ai furnizorilor străini, ce inițiază apelul și utilizatorii finali ai „Moldtelecom” SA, în rețeaua căruia apelul este terminat, nu reprezintă obiectul reglementării Legii comunicațiilor electronice respective, libertatea de a selecta partenerii de afaceri reprezintă dreptul exclusiv al „Moldtelecom” SA”*.

În cauza ÎCS „Net-Connect Internet” SRL împotriva ANRCETI și ÎM „Moldcell” SA, Curtea de Apel Chișinău, prin Decizia din 15.01.2015⁶, a admis că *„în sectorul comunicațiilor electronice, principiul care guvernează raporturile comerciale dintre furnizorii este cel al libertății contractuale (art. 1 și art. 667 din Cod civil), de regulă furnizorii nefiind obligați să negocieze și să încheie contracte*

⁵ Recursul declarat de către „Net-Connect Internet Communications” SRL la CSJ a fost considerat inadmisibil, încheierea emisă fiind irevocabilă.

⁶ Recursul declarat de către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL la CSJ a fost considerat inadmisibil, încheierea emisă fiind irevocabilă.

în măsura în care acestea nu ar corespunde intereselor lor comerciale. Cu toate acestea, pentru promovarea concurenței și asigurarea protecției drepturilor și intereselor unei categorii de furnizori, legiuitorul a instituit exclusiv obligația de a negocia un Acord de interconectare - art. 41 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 241/2007. În contextul celor expuse, Colegiul civil atrage atenția asupra faptului că, legea stabilește obligația de a negocia Acord de interconectare, dar nu și de al încheia.”

Învăderând toate aspectele enunțate în prezenta decizie, Consiliul Concurenței nu a constatat un abuz de poziție dominantă din partea întreprinderii ÎM „Moldcell” SA pe piața serviciilor de terminare a apelurilor voce internaționale în propria rețea de telefonie mobilă.

Prin scrisorile nr. APD-05/172-1249 și nr. APD-05/173-1250 din 28.05.2019, Consiliul Concurenței, în temeiul art. 59 din Legea concurenței, a remis la adresa în care și-a avut sediul ÎCS „Net-Connect Internet” SRL și activează în prezent întreprinderea „Net-Connect Internet Communications” SRL, parte a grupului „Net-Connect”, precum și în adresa ÎM „Moldcell” SA, copia raportului de investigație în vederea acordării dreptului de a prezenta observații pe marginea acestuia. Prin scrisoarea nr. APD05/174-1251 din 28.05.2019, în conformitate cu art. 34 alin. (3) din Legea concurenței, Consiliul Concurenței a solicitat opinia ANRCETI pe marginea raportului de investigație. Prin scrisoarea nr. 03-DRIS/594 din 10.06.2019, ANRCETI a comunicat despre lipsa de observații. De la părțile implicate în investigație nu a parvenit nici un răspuns.

IV. Calificarea legală a acțiunilor constatate conform prevederilor Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012

Conform art. 11 alin. (1) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 este interzisă folosirea unei poziții dominante pe piața relevantă în măsura în care aceasta poate afecta concurența sau leza interesele colective ale consumatorilor finali, iar alin. (2) lit. f) din Lege interzice refuzul neîntemeiat de a contracta cu anumiți furnizori.

Analizând acțiunile descrise mai sus, Consiliul Concurenței reține următoarele.

- La data de 16.02.2015, întreprinderea ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a depus la Consiliul Concurenței plângerea înregistrată cu nr. de intrare 255, referitor la refuzul ÎM „Moldcell” SA de a furniza serviciul de terminare a apelurilor de origine internațională în propria rețea de telefonie mobilă. Perioada examinată în cadrul prezentei investigații a cuprins intervalul 19.03.2011 – 31.12.2017.
- În vederea determinării dacă întreprinderea reclamată cade sub incidența prevederilor art. 11 din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012,

în urma analizei de piață a fost determinat faptul că întreprinderea ÎM „Moldcell” SA deține poziție dominantă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor internaționale în rețeaua sa individuală de telefonie mobilă pe teritoriul Republicii Moldova.

- Având în vedere că în domeniul comunicațiilor electronice există un regulator de piață, ce ține de serviciul de terminare a apelurilor internaționale în rețelele de telefonie mobilă, s-a determinat faptul că nu există careva reglementări care ar impune la obligarea de a negocia sau încheia un contract în vederea acordării serviciului respectiv. Acordarea serviciului se realizează în condiții de piață, respectând principiul libertății contractuale. Aceeași opinie a fost susținută și de către instanțele de judecată pe marginea cauzelor ce au vizat serviciul de terminare a apelurilor internaționale în rețelele de telefonie publice⁷, în special în cauza ÎCS „Net-Connect Internet” SRL împotriva ANRCETI și ÎM „Moldcell” SA.

- Din informațiile deținute la dosar, se atestă faptul că ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a urmărit doar replicarea serviciului deja oferit de către ÎM „Moldcell” SA, fără a fi demonstrată intenția acestuia de a aduce pe piață produse inovatoare, sau posibilitatea să fi fost frânată sau inhibată activitatea de inovare a ÎCS „Net-Connect Internet” SRL.

Reclamantul nu a pretins în a-și dezvolta propria rețea de telefonie, implicit nu a intenționat să intre sau să se mențină pe piața cu amănuntul, ci a urmărit doar intrarea pe piața serviciilor de tranzit comutat al apelurilor.

Mai mult de atât, prin prisma obligațiilor ce îi revin, cu referire la asigurarea interconectării rețelelor naționale și oferirea serviciilor de terminare a apelurilor, prin Acordul de interconectare indirectă din 27.06.2012 ÎM „Moldcell” SA a oferit ÎCS „Net-Connect Internet” SRL serviciul de terminare a apelurilor inițiate în propria rețea, precum și cel de tranzitare a apelurilor inițiate în rețelele altor operatori naționali.

- Totodată, în urma analizei acțiunii ÎM „Moldcell” SA - de neacordare către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a accesului la serviciul de terminare a apelurilor internaționale în propria rețea de telefonie mobilă, prin prisma condițiilor de calificare a unui refuz ca încălcare a art. 11 alin. (2) lit. f) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012, s-a determinat că nu a fost îndeplinită condiția care presupune că acțiunea respectivă să poată aduce sau să fi adus prejudicii consumatorilor. Acțiunea reclamată și circumstanțele în care aceasta a fost săvârșită nu au fost de natură să afecteze piața cu amănuntul - piața serviciilor de telefonie fixă / mobilă. Nu a fost limitată nici posibilitatea consumatorilor finali de alegere, întrucât nu s-a determinat o

⁷ Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 14.12.2007 / Decizia Curții Supreme de Justiție din 19.03.2008
Decizia Curtea de Apel Chișinău din 15.01.2015
Decizia Curții de Apel Chișinău din 19.04.2018

blocare a intrării pe piața cu amănuntul de către ÎM „Moldcell” SA. Astfel, nu s-a determinat îndeplinirea cumulativă a celor 3 condiții obligatorii pentru a califica neacordarea serviciului de terminare a apelurilor internaționale în propria rețea de telefonie mobilă de către ÎM „Moldcell” SA, ca fiind un refuz neîntemeiat de aprovizionare – acțiune interzisă de prevederile art. 11 alin. (2) lit. f) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012.

În concluzie, Consiliul Concurenței nu constată un abuz de poziție dominantă din partea întreprinderii ÎM „Moldcell” SA pe piața serviciului de terminare a apelurilor voce internaționale în propria rețea de telefonie mobilă, prin neacordarea acestui serviciu întreprinderii ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, nefiind stabilite probe suficiente pentru constatarea încălcării prevederilor art. 11 alin. (1) și (2) lit. f) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 de către ÎM „Moldcell” SA, care ar justifica aplicarea de măsuri corective sau sancțiuni.

Reieșind din constatările expuse mai sus, în temeiul art. 39, art. 41 alin. (1) lit. h) și art. 65 lit. a) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012, Plenul Consiliului Concurenței

DECIDE:

1. A înceta investigația inițiată prin Dispoziția Plenului Consiliului Concurenței nr. 11 din 30.03.2015, în legătură cu lipsa temeiurilor rezonabile pentru a suspecta încălcarea prevederilor art. 11 alin. (1) și (2) lit. f) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 de către ÎM „Moldcell” SA.
2. Prezenta Decizie poate fi contestată, în termen de 30 de zile calendaristice de la primirea acesteia, la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, specializat în materie de contencios administrativ (mun. Chișinău, str. Kiev, nr. 3).
3. Prezenta Decizie intră în vigoare la data adoptării și va fi adusă la cunoștința părților.

**Președintele Plenului
Consiliului Concurenței**

Marcel RĂDUCAN